

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un câr garantând: prima dată la
bană; a doua oară la bană; a treia
oară 8 h. de lucrare publicitară.

Astfel abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisori neînscrise nu se primesc

Anul VIII.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 38.

„Astra“ la Timișoara.

Manifestațiunea culturală din Timișoara, va ilustra de sigur una dintre cele mai frumoase pagini ale istoriei vieții noastre naționale.

A fost o serbătoare. Impozantă și neuitată serbătoare. Cea mai splendidă manifestațiune a geniului nostru național.

Steagul »Asociațiunei« n'a fălăit mai maestos nicăiri ca aici în metropola Bănatului. Curioasă aparițiune. Acolo, unde curentul dușman se credea aproape triumfător, unde toată furia se deslănțuise pentru a stinge viața unei lumi sădită înainte cu optsprezece veacuri, unde au dormit mai mult timp ascunse energiile neamului nostru, răsare mai viguroasă, mai luminoasă și mai falnică conștiință menirii istorice a neamului nostru. Ești în adevăr dispus a crede că datorim recunoștință dușmanilor nostri, că încercările lor de-a ne distruge sunt în definitiv serviciul cel mai bun ce ni-l pot face.

Vom alege alt prilej pentru a aprecia măreția zilelor din Timișoara. Azi suntem încă prea sub impresia lor, prea plini de farmecul lor, decât a le putea face un discernemânt rece și obiectiv.

Dăm deci cuvântul raportorului nostru:

Sostrea.

Marți ziua întreagă soseau oaspeții. Trenurile din toate părțile aduceau Români la adunare.

Comitetul central reprezentat prin d-nii Dr. Liviu Leményi, Nic. Ivan, Dr. M. Cristea I. F. Negruțiu, Dr. Cornel Diaconovich, Dr. V. Bologna și N. Vătășan au sosit cu acceleratul de 4 ore în Arad. Dl Partenie Cosma, directorul „Albinei“ trecuse cu trenul de dimineața prin Arad. Cu densii era și dl Dr. Aurel Vlad, Dr. Aurel Isac cu familia, D. Comșa N. Hențu și alții.

În Arad li-se asociase o grupă mare de arădani.

Erau 8 ore când trenul de Arad a ajuns în gara Timișorii. Comitetul aranjator aștepta întreg pe peron, gara se umpluse de lume românească și se începuse sarcina obositoare a comitetului de încuartirare.

Seara de cunoștință.

Imediat după așezarea bagajului am grăbit la hotelul „Kronpinz“ locul fixat pentru obișnuita

seară de cunoștință. Deși îi întrecusem pe cei mai mulți cu cari sosisem, loc aci cu anevoe mai putea-și afla. Literalmente plină de lume românească am aflat sala destul de mărișoară. Cei ce-au sosit în urma mea erau avizați la odăile de alături ale spațiosului restaurant. Peste puțină vreme, totul era ocupat de Români. Dislocați în echipul acesta, se n'țelege nu putea fi vorba de toaste, dar în schimb s'a sălășluit o dispoziție foarte animată, care și-a împins sfârșitul până în zorile dalbe. Bătrânii și damele s'au retras, rămânând întreg terenul pe seama armadiei căpitanului Hențu... Într'un colțisor doar' mai rămăsese uitată o ceată, învăluită în fum ce-și afirma din când în când prezența în puținele intervale de întrerupere a zgomotoaselor hore. Auzea-și atunci câte-un sunet rupt: Activiști... Pasiviști... Program... și altele.

Ziua I.

Serviciul divin.

Mercuri, la ora 9 s'a celebrat serviciul divin împreună cu chemarea duhului sfânt, în ambele biserici române.

În biserica gr.-or. a celebrat protopopul Dr. Traian Putci asistat de preotul militar Bugariu și de preotul Mateiu din Fabric.

În biserica gr.-cat. serviciul divin a fost celebrat prin canonicul Ioan Boroș, asistat de Dr. Jacob Radu, vicarul Hațegului, protopopul George Trăila parochul Timișoarei, și preoții Liviu Iancu din Visag și George Muntean din Ghilad. Protopopul G. Trăila a rostit o frumoasă predică ocațională. Ambele biserici erau tixite de public.

Sedința I.

Serviciul divin durase mult; abea la ora 11¹ s'a terminat.

Lumea se pornise apoi spre cetate la deschiderea adunării care se anunțase pe ora 11. Toate tramvaiele erau pline de Români.

La ora 12 o lume imensă s'afla adunată în Reduta dela „Principele de Coroană“. Spațioasa sală nu putea încăpea întreg publicul. Galerile asemenea tixite. Se vedd mulți țărani în frumosul port bănățenesc. Este imposibil a da în parte măcar o listă a celor prezenți. Am putut totuș remarca pe următorii:

Dem. Dragonescu, director de finanțe, Bredicean, (Lugoj) Dr. Oprean, (Sên.-Miclăuș) cu d-na, Iacob Nicorescu, preot (Clopoșiva), Dr. Grosșan, (Oravița) Nic. Vătășan, (Sibiiu) Vichentie Petrovici, (Torac) cu d-na, Rubin Pațita cu d-na și d-șoara, Dr. Onișor Victor, (Bistrița), I. Olariu, protopop (Făget), Dr. Coste, adv. (Ciacova), Dr. Nicola, medic (Ciacova), Dr. Vecerdea, (Brașov), Mureșan, (Beiuș), Liviu Iancu, Dr. Nedelcu, (Oravița) cu d-na, Dr. Iuliu Tămășel, (Sasca), Pavlovici, oficiant la Oravița, Petru Ferent, inv. (Petroman), Toma Haneș, secretarul „Făgetanei“ (Făget), Vasile Papp, adv. (Arad) cu d-na, Dr. N. Oncu, cu d-na, (Arad) Dr. Manea, adv. (Făget), Ioan Marcu, inv. în pens. (Bocșa), Nicolae Proștean, adv. (Lugoj), Dr. Aurel Vlad, (Orăștie), Dr. Stefan Petrovici, (Lugoj) Ionichie Neagoe, director de bancă, (Roman Petre), Paul Tempea, (Toracul-mare) cu d-na, Dimitrie Buibaș, director de bancă (Bucoveț), Dr. Miclea, (Alibunar), Burz, oficiant (Roman Petre) Vichentie Papp, avocat (Jebeliu), Simeon Luca, preot (Iladia), Dr. Coca, adv. (Sasca), Nicolae Groza, preot (Sân-Mihaiu), Dr. Comșa, medic, Ionel Comșa, (Seliște), Mateiu Milencoviciu, inv. (Iladia), Alexandru Muntean, preot (Gilad), Paul Miulescu, protopop (B.-Comloș) cu d-na, N. Hențiu, notar (Seliște), Ioan Moldovan, funcț. „Victoria“ (Arad), Damian Popescu, preot (Ofcea), Eugen Genteu, locotenent, Constantin Diminescu, proprietar (Ciacova), Dr. Cornel Iancu, Dr. Liviu Tămășdan, (Arad), Dr. Aurel Novac, (Pecica), Dr. Sever Barbura, (Pecica) Ioan Niga, arhitect (Arad), G. Jovescu, căpitan, Iancu Milu, preot (Uzdin), C. Burdea, președintele comunității de avere (Caransebeș), Vasile Goldiș (Arad) cu d-na, Traian Barzu, asesor (Caransebeș), Arjoca, (Lugoj), Dr. Iosif Popovici, Nicolae Păsulă, Romul Giorogar, direct. sem. (Arad) Dr. Aurel Isac, adv. (Cluj), Ioan Pepa, protopop, (Buziaș), Vasilie Babi, contabil la „Bihoreana“ (Oradea-mare), Dr. George Dobrin, cu d-na, (Lugoj) Dr. Ștefan C. Pop, (Arad), Dr. Ioanovici, Ioan Pinciu, protopop (Ciacova), Liviu Magdu, funcț. „Victoria“, Dr. Tit Mălaiu, (Biserica-Albă), Romul Drimboi, Gerasim Serb prot. (Belinț), Stefan Pop preot, Ioan Marina econ., (Ofcea), Herlea, notar (Cudgir), Dr. Nyilvan, Augustin Dragoș, Dr. Vălean, (Lugoș) cu d-na, Dr. Dobosi, Dobrota, I. F. Negruț, prof. (Blaj), Dr. Valer Bologna, (Sibiiu), Alexandru Bo-

Sirolin

Cei mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca să nu cădem înșelate să nu fie provăzută cu firma de mai jos

jinea, Ticvanul-mare), Vasiliu Leza, com. și propr, (Ticvan), Voicu Hamea protopop, (Lipova), Ioan Pop preot, (Giroda), Dr. Aurel Cosma, Dr. George Adam, Dr. Lucian Georgevici, Nicolau Gerdan, Petru Ionaș, Romul Cărăbaș, Ioan Miculescu, Arcadie Oprean, Francisc Berariu, Ioan Lengher, Alex. Buibaș, Ioan Milea, Gavriil Selegian preot, (Maiere), George Trăilă protopop, Terențiu Bugariu preot militar, Avram Corcea preot, (Coșteiu), Ștefan Moldovan, Romulus Zarie comersant, Constantin Țeran comerciant, Paul Rotariu avocat, Dr. V. Mezin avocat, Vasilie Vaianțu, Ioan Plavoșiu preot, (Mehala), Ioan Andreescu (Timișoara), Nicolae Martinovici preot, (Topoloveț), Dr. Petru Țegle adv., (Timișoara), A. Bena stud. mus. (Pianul de jos), Dr. Alexandru Marta (Lipova).

La masa prezidială, așezată pe o estradă, ocupă loc comitetul. Adunarea este prezidiată de Dl Dr. Liviu Leményi, esmisul comitetului central, fiind postul de președinte vacant ear vicepreședintele impedează d-a participa la adunare. La dreapta președintelui este dl Partenie Cosma, Nicolae Ivan, I. F. Negruș, Dr. Cornel Diaconovich, la stânga Dr. Eusebiu Roșca, Dr. Miron Cristea, Dr. Valeriu Bologa Ioan Vătășan.

Alături era masa presei. Presa a fost prezentată prin D-nii Dr. Valeriu Branște („Drapelul“), Zaharie Bâsan („Gazeta Transilvaniei“), Octavian Taslăuan („Luceafărul“), Dimitrie Birduș („Poporul Român“), Gavriil Precup („Unirea“), Emil Isac („Gazeta de Duminecă“), Sever Bocu („Tribuna“), Gaicser Romulus („Südungarische Reform“), Weiss Alsdăr („Délmagyarországi Közlöny“), Korodini István („Temesvarer Zeitung“).

Din partea autorităților prezent era proto-căpitanul Bandl Rudolf și funcționarul Ioan Andreescu.

La 12 ore președintele Dr. Liviu Leményi deschide ședința rostind următorul discurs:

Onorată adunare generală!

Diferite cauze de natură diferită au împiedicat pe bărbații aceia, cari erau cu mult mai chemați de cât mine, de a conduce aceasta adunare generală.

Nu mai în momentul din urmă m'a distins comitetul central cu onorifică sarcină, la care nu m' am așteptat, — cred deci, că onorata adunare generală va fi cu indulgență față de mine și va aprea mai mult bunele mele intențiuni de cât modestele mele puteri.

Natura incidentală a misiunii mele aduce cu sine, că nici nu mă simt chemat a desvolta înaintea Domniilor Voastre vre-un sistematic program sau vre-o reprivire mai amănunțită, — cu atât mai virtos, căci raportul general al comitetului central servește de bună-orientare.

Chemarea măreață a asociațiunii noastre o cunoaște fiecare membru al ei, o cunoaște fiecare român.

Scopul, pe care-l urmărește Asociațiunea noastră este atât de nobil, atât de just, în cât și străinul dator este să-l aproabe.

Scopul Asociațiunii este cultivarea poporului român, conservarea și desvoltarea dulcilor noastre limbi strămoșești, — și urmărind acest scop deoparte, îndeplinim numai o datorință sacră firească, — de altă parte usăm de un drept neprescriptibil înăscut fiecărui individ și fiecărui popor, de un drept divin, de Dumnezeu binecuvântat. (Aplause).

Datorința noastră și dreptul nostru de a cultiva și desvolta limba noastră sunt cu atât mai evidente, pentru-că putem constata faptul, că a noastră Asociațiune nici odată nici nu s'a gândit chiar la aceia, ca să iasă cu tendințele sale din cadrul poporului român, nici când nu a căutat a cuceri dela alții, ci numai a conserva și a desvolta ce e al său. (Așa-I! Așa-I!).

Astfel mare păcat comite acela, păcat în contra legilor eterne, care privește cu ochi răi tendințele noastre culturale, cu cari nimic alta nu țintim, de cât ca și poporul nostru în limba sa și prin limba, sa în nobilă, frățească, emulațiune cu celelalte popoare, spre binele patriei comune, să ocupe pe teren cultural locul acela demn la care de provedință e chemat conform în-

sușirilor sale, pe cari nici vitrigitatea secolilor nu le-a putut înăbuși. (Aplause prelungite).

Asociațiunea noastră, mai cu seamă de când activitatea ei s'a estinde asupra tuturor locurilor din această țeară locuite de Români, este singura instituțiune, care întrunește toată suflarea românească din acest regat, în ea se manifestează unitatea noastră, scopul ei este acela, la al cărui ajungere cu egală însuflețire putem conlucra, putem zice deci, — variind o vorbă vestită — că în tabăra Asociațiunii se află poporul român din această țeară.

Această tabără trebuie să o apărăm de orice dușman, să o apărăm cu arma culturii, arma cea mai puternică și să știm, că perdută va fi limba noastră, pierdut poporul nostru, când această tabără nu o vom ști apăra, — dar o vom apăra cu glorie și cu izbândă, căci purtăm luptă dreaptă și luptăm pentru existență, căci poporul, care nu e capace de cultură, acela nu e nici demn de viață. (Așa-I!).

Când s'au modificat vechile statute ale reuniunii noastre, și în special s'a lărgit teritoriul ei de activitate, s'au aflat oameni, cari din diferite puncte de vedere cu totul opuse se temeau sau se bucurau de acele schimbări prevăzând fie-care parte din al său punct de vedere efecte dănuoase pentru interesele culturale românești.

Eată însă, experiența dovedește, că nebazate au fost de-o parte temerile, și de altă parte nerealizate au rămas speranțele — ear Asociațiunea noastră tocmai decând în brațele sale cuprinde pe toți Români din patrie a luat cel mai frumos avânt.

Cu vie plăcere am venit deci de-astă-dată în acest frumos emporiu al vechiului Bănat, în istorica cetate Timișoara și cu bucurie vedem adunată în aceasta sală floarea românilor din aceste părți.

Dacă e adevărat aceea, că renașterea culturală a romanismului din Ardeal a isvorit, din acea fântână multe veacuri acoperită și suprimată de ordele barbare ale secolilor trecuți, trebuie să constatăm și aceea, că prin părțile Bănatului s'a născut prima mișcare pentru cultivarea poporului român și a limbii sale, prin părțile acestea s'a înființat primul institut pedagogic, din care a purces apostolul învățătorii, cărora este a se mulțumi faptul, că puținii țărani așii în acest ținut, fie dintre cei mai bătrâni, cari nu știu carte. Meritul acesta al Românilor din Bănat este cu atât mai mare căci în timpurile acelea biserica ortodoxă era supusă unei ierarhii străine.

Cu plăcere pot constata și faptul acela, că tot din părțile Bănatului mai întâi s'au ivit bărbații, cari din căldura inimii lor s'au ocupat cu aparat științific, cu limba română, originea ei, cu structura ei, cu desvoltarea ei.

E deci lucru firesc, că bucuros am venit din depărtări urmând frățeasca invitare adresată nouă și nu neîndoim, că întrunirea noastră de aici, va forma o treaptă nouă către înălțimea idealului nostru cultural, la care nizuim, — declar adunarea generală a Asociațiunii deschisă. (Aclamări entuziaste).

Se desface apoi din șirul publicului Emanuel Ungureanu și rostește următorul discurs:

Prea Onorate Domnule Președinte!

Prea Onorat Comitet Central!

Inteligența română din despărțământul Timișorii, reprezentată prin comitetul despărțământului, când a invitat Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, ca să-și țină adunarea generală în acest an în Timișoara, a voit să dea dovadă, că totdeauna e gata a sprijini instituțiunile noastre culturale.

Din motiv de mare însemnătate s'a aflat îndemnată această inteligență a se înrola între sprijinitorii Asociațiunii și prin aceasta a culturii poporului nostru; acest motiv e, că în multe locuri locuite de Români, asemenea și în ținutul în jurul despărțământului Timișorii, poporul român nici intelectualmente nu e așa de deșteptat, nici materialmente nu înaintează așa ca să poată ținea pași cu celelalte popoare intelectualeste mai deșteptate și materialicește mai înaintate; noi pe aici vedem că în atingere cu alte neamuri conlocuitoare și în viața socială și pe terenul economic tot poporul nostru se arată inferior, el e partea, care cedează.

Această împrejurare ne-a dus pe noi la convingerea, că deși avem în mare parte școale bune populare, desi școala bună populară contribuie mult la deșteptarea și moralizarea poporului, dar totuși față cu emulațiunea popoarelor pentru superioritatea și domnirea culturală și economică, pentru poporul nostru dela sate acum nu mai e destulă instrucțiunea și educațiunea, ce o capătă în școala populară; — instrucțiunea și educațiunea din școala populară trebuie acum și la noi privită de minimalul cultural, ce e de lipsă în viața poporului, ca pe acest fundament să se poată treptat mai departe desvolta și întări; — deci la noi se arată în mod imperativ trebuința, ca poporul nostru, — pe cum fac și alte popoare mai culte, — se capete învățatură și după ce a eșit din școala populară, trebuie și mai departe să se lumineze, ca să se poată susține și întări, însă desvoltarea culturală să nu fie numai intelectuală, ci să fie și economică, adică poporul român să nu fie numai cu carte, dar să fie și econom bun. (Așa-I! Așa-I!).

Aflu de lipsă a releva, că față cu progresul rapid, cel fac acum alte neamuri pe terenul economic, trebuie și noi în lucrările noastre culturale, în promovarea culturii generale a poporului nostru să avem totdeauna înaintea ochilor și desvoltarea și întărirea lui economică, — pentru-că e frumos idealismul, cultivarea lui dă semn de sentiment nobil, trebuie să cultivăm și noi idealismul; acesta ne învață să ținem la naționalitatea, la limba și legea noastră, la portul, tradițiunile și datinile părinților noștri, adică să rămânem Români, ce au fost și dînșii. (Aplause).

Din idealism răsare sentimentul de dreptate și onestitate; să cultivăm acest sentiment cu mare zel, ca să nobilităm caracterul poporului, să-i ridicăm nivelul moral: în munca noastră culturală să ținem într'acolo, ca fie-cărui Român să i-se prefacă în instinct, ca sa fie om cinstit și de omenie.

Dar să ținem cont de spiritul timpului și de împrejurările, în cari trăim, să nu uităm că trăim într'o epocă, în care alături cu idealismul în grad asemenea de mare domnește și realismul, sau mai bine zis materialismul, adică țaria economică, sau puterea averii; — să nu pierdem din vedere, că un popor, fie el cât de idealist, dacă se nisuește să ajungă și la bunăstarea materială, dacă se nisuește să se întărească și în avere, dacă pe moșiile și pământul moștenit dela părinții lui se lățesc și întăresc alte neamuri, atunci poporul cel sărăcit, tocmai ca un om, care suferă de boală fără leac, cu timpul trebuie să peară.

Acest adevăr la noi aplicat, ca să fim bine înțeles și de pătura societății noastre, care n'are multă carte, zic: că înzadar vom cânta noi „Deșteaptă-te Române“, dacă alte neamuri vor cumpăra holdele și moșiile Românilor. (Așa-I! Așa-I!).

Spre paguba noastră până în timpul cel mai nou am fost idealisti și de acolo vine, că ne tot tânguim, că suntem săraci, ce în parte nu e adevărat, deci acum nu e mai destul din idealism, să zicem: să ne păstrăm limba și legea strămoșească; — acum, dacă voim să trăim și să trăim pe acest pământ, unde au trăit și strămoșii noștri, trebuie să zicem: să ne păstrăm și apărăm limba, legea și moșia; această treime așii dori eu să fie scrisă în catechismul poporului român. (Aplause prelungite).

Intr'acele instituțiuni culturale, cari sunt chemate să grijească, ca poporul nostru să capete învățatură și după ce a eșit din școala populară, cari sunt chemate a cultiva și desvolta literatura noastră, și prin munca lor a da direcțiune desvoltării noastre culturale, în prima linie stă și Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, pe care D-Voastră, onorat Comitet central, o reprezentați.

Dacă ne gândim, că munca noastră culturală și cu aceasta împreună întreaga activitate a Asociațiunii e avisată numai la sprijinul nostru, dacă considerăm, cât de mare e problema, ce are Asociațiunea a o deslega și cât de grele sunt datorințele, ce are a le îndeplini, — atunci dela fie-care Român, fără deschilinire de sece, care vooște să fie ținut de Român, și de om inteligent, dela fie-care Român care pricepe, că numai promovarea culturii poporului nostru e mântuirea noastră, trebuie să pretindem, ca să între în șirul sprijinitorilor Asociațiunii, pentru-că cine sprijinește aceasta Asociațiune acela sprijinește cultura poporului român.

Acum onoral Comitet centrat în numele despărțământului nostru asigurându-vă de stima și recunoștința noastră pentru zelul și iubirea de neam, cu care conduceți afacerile Asociațiunii, și mulțumindu-vă pentru ostenelele ce le puneți ca jertfă pe altarul culturii poporului nostru — nostru — am onoare a vă saluta. (Aplause îndelung repetate, Mulți grăbesc a-l strânge mâna entuziastului președinte al despărțământ. Timișoril).

Potolindu-se aplausele, ia cuvântul Dr. George Dobrin în calitate de delegat al Societății de teatru, rostind următorul discurs:

Onorată adunare generală!

Mosii și părinții noștri, desbrăcați de egoismul ce caracterizează zilele noastre și învățați de ideal național, la anii 1860 au alcătuit Asociațiunea, care până la 1896 s'a restrâns numai la Transilvania, ear de atunci și-a întins aripile asupra tuturor ținuturilor locuite de Românii de sub coroana sf. Ștefan, și care acum își ține a patra adunare generală în părțile băntene.

Asociațiunea e necondiționat fătul idealismului, deoarece-ce vedem, că azi velleități de natură materialistă de abia îi fac posibil înaintarea, desvoltarea și realizarea marilor și frumoaselor planuri ce și-le-a pus.

Cei dela 1860 au știut să se avênte pentru neam mai mult de cât noi! (Așa-i)!

Apărut acest soare pe firmamentul culturii noastre naționale, nu a putut rămânea singur, căci ai noștri cunoșteau marele adevăr, că cultura adevărată nu se constituie numai din știință. De abea trecută știința prin retorta artei, produce cultură.

Ca inspirați au înaintat dar pe calea naturală. După zece ani de muncă, în decursul cărora soarele nostru, „Astra“, a răspândit lumina, cunoștințele în popor — s'a fondat la anii 1870 „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“, care vine acum prin mine a Vă aduce omagiile sale de admirație. Prin crearea acestei Societăți s'a alcătuit partea întregitoare a culturii naționale, s'a instituit retorta artei pentru bogăția cunoștințelor a căror adunare și răspândire constituie mențiunea „Astreii“.

Ca soare și lună își au dar aceste două mari societăți mențiua lor în viața noastră naturală; ele sunt chemate, ca mână în mână muncind să ne consolideze cultura românească. Aici desbinarea nu are loc și invidia, — poreclită mai deunăzi, nimerit, „marea boală națională“ — nu-i ertat să bântue în aceste înalte foculare întregitoare ale neamului nostru.

Grijind astfel de promovarea culturii și convingși înaintașii noștri, că în viața unui popor, la care conștiința individualității sale totdeauna a fost vie și va fi și în viitor pe lângă toate piedicile ce i-se pun pe lângă cultură, bună starea joacă un rol dirimător — au dat impuls înființării bancelor noastre și asocierilor economice, chemate să asigure consolidarea și forța culturii naționale. Și acest pas a fost natural.

E sigur, cancelle noastre încă își au activitatea lor binecuvântată, dacă stau în serviciul ideii fundamentale, din care au răsărit, și nu se pierd pe povârnișe, cari duc la distrugere națională. Acestea ar trebui să fie totdeauna fundamentul și stâlpii, cari sprijinesc și supoartă grandiosul edificiu al culturii naționale.

Ca prin minune înjghebat astfel sistemul vieții noastre culturale și economice, în jurul bisericii și a școlii, acum e datorința noastră să grijim, ca să producă roade prielnice firei și aspirațiilor neamului nostru. Ni-se impune dar jertfa, care avem să o aducem prin concentrarea activității noastre pe acest teren.

Nu mai munca concentrică și constantă, consecventă și solidară în ale culturii și economiei, va putea ajuta neamul nostru la capabilitatea de concurență și rezistență.

Salut deci în numele „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“ Asociațiunea noastră, care are să stee în fruntea acestei munci și urez isbândă! (Aplause).

DI Dr. Nicolae Oncu salută apoi adunarea în numele „Asociațiunii naționale aradane pentru literatura și cultura română“, prin următoarele cuvinte:

Onorabilă adunare generală!

Domnilor și Fraților!

Eu așa știu, că nu este, și nu cunosc nici o limbă, în care vorba de frate să fie atât de dulce și atât de intimă și caldă, ca în limba noastră românească. Noi prin acest cuvânt exprimăm toată legătura sufletească, ce împreună pe fiii unei întregi națiuni. Vorba aceasta este la noi o întregă armonie a iubirei, o comoară neprețuită și neperitoare a sufletelor noastre românești.

Cu această vorbă frățească și românească Vă salut și eu pe Voi, frați Români, întruniți aci din toate unghiurile țării, în templul și în numele culturii limbii și a literaturii române!

Mă simt prea fericit, când Vă pot împărtăși, că am primit chiar eu acest mandat și plăcut și onorific, dela sora Asociațiunii D-voastră, dela Asociațiunea națională română din Arad. De acolo, Vă aduc un salut cald și din toată inima: dela frații la frații! (Aplause).

Una suntem în limbă, una suntem în sentimente și un singur, singur și sublim scop avem cu toții: cultura limbii și a literaturii române, singura cale și unicul mijloc, prin care se manifestă, se afirmă și trăește un popor.

În fața țării mărturisim această credință cu toții, și ear în fața țării cu toții mărturisim și în aceste momente solemne, că mergând pe această cale a luminilor și a civilizațiunii, un singur dor ne poartă și o singură armă ducem cu noi: dorul păcii, arma culturii și steagul iubirei. (Aplause prelungite).

Astfel voim noi prin Asociațiunile noastre să îndreptăm pașii neamului nostru pe calea păcii, pe calea luminilor, a adevărului și a frumosului, și în limba sa să-l facem părtaș de toate bunătățile unei adevărate culturi și curate iubiri; tari în credință, că prin această lucrare pacifică și civilizatoare ne ridicăm neamul, și aducând noi multe jertfe pentru toate aceste bunuri, credem că pe această cale și cu aceste jertfe ale noastre facem bun serviciu și contribuim și noi din propriile noastre puteri la fericirea și înălțarea patriei noastre.

Tot ceea-ce se zice și tot ceea-ce se scrie, fie din or-țe parte, contrar cu aceste lucrări și aspirațiuni ale noastre — este o viclenie și calumnie netrebnică la adresa Asociațiunilor noastre și a întreg neamului românesc. (Așa-i! Aplause).

După aceste, dorind și invitând pe tot Românul, care se numește Român și care are o schinteie de iubire în peptul său și un atom de putere în brațele sale, să se asocieze cu noi, să se înscrie și să se înroleze sub steagul acestei lupte pentru pace și lumină, — în numele Asociațiunii române aradane, din tot sufletul salut pe On Comitet și pe toți membrii Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, și urându-i isbânzi strălucite în misiunea sa atât de grea și totodată atât de frumoasă, cu toată căldura inimii mele Vă strig:

Asociațiunea aci întrunită în numele Domnului și sub steagul iubirei și al culturii: vivat, crescat, floreat! (Aplause îndelung repetate).

Președintele mulțumește pentru saluturile Reuniunilor surori, reprezentate în adunare, dorindu-le, ca în armonie cu înaltele scopuri ale Asociațiunii muncind, să trăiască și înflorească. (Aplauze).

Numeste apoi notar ad-hoc al adunării generale pe DI Dr. Vasile Bologa.

În senzul ordinii de zi urmează înscrierea delegațiilor prezente.

Isi prezintă credenționalele următorii delegați:

Seliște: Nicolae Hențu, Dr. Comșa, Bistrița: Dr. Victor Onișor, Bocșa: Dr. Aurel Oprea, Ioan Marcu, Lipova: Voicu Hamsea, Aurel Saviel, A.-Iulia: Rubin Pațiuța, Dobra: Lazar Vraciu, Lugoj: Dr. Aurel Valean, Dr. Valeriu Braniște, Timișoara Petru Ionaș, Romul Cărăbaș, Brașov: Dr. N. Vecerde, Oradea-mare: Vasile Babi, Hașeg: Iacob Nicolescu, Blaj: Ioan F. Negruț, Gravil Precup., Mercurea; Adam Micu, Ilie Dobrotă, Oravița: Ilie Trăilă, Dr. Ioan Nedelcu.

Președintele: Urmează raportul general al comitetului central. Fiind raportul tipărit, și distribuit sunt de părerea în vederea timpului înaintat, a-l considera de cetit.

Adunarea primește propunerea.

Se trece apoi la p. 4 din ordinea de zi alegerea comisiunilor. Se aleg:

a) în comisiunea pentru esaminarea raportului general: Dr. Nicolae Oncu, Ilie Trăilă, Ioan Boroș, Ioan Budințian și Dr. Valeriu Branisce.

b) în comisiunea pentru censurarea socioților: Dr. Nicolae Comșa, Dr. Isidor Pop, Dr. Aurel Oprea.

c) în comisiunea pentru înscrierea membrilor: Dr. Aurel Cosma, Romul Cărăbaș și Dr. George Adam.

d) în comisiunea pentru candidarea membrilor în Comitet: Gerasim Sirbu, Dr. Aurel Isac, Dr. Nicolae Vecerdeu, Ioan Pepa și Ioan Pinciu.

Președintele: Ordinea de zi a ședinței de azi eshauriându-se, ridic ședința.

(Din lipsă de spațiu trebuie să întrerupem publicarea raportului, pe numărul nostru de Lun).

Incoronarea din Belgrad.

Mercuri la 21 Septembrie n. s'a îndeplinit încoronarea regelui Petru al Serbiei. Festivitățile încoronării au început deja de cu seara zilei precedente, când au fost duse la catedrală insigniile de încoronare. Mercuri des de dimineață 21 de salve de tunuri au vestit capitalei sârbești începutul serbătoarei naționale. Dela conac până la catedrală de dreapta și de stânga formau sorldații spalier, în dosul cărora se aflau diferitele deputațiuni și delegații puterilor străine.

La 8 ore cortegiul s'a pus în mișcare spre catedrală. În frunte mergea călare oficer, urmau apoi herolzii regali călare, în urma cărora se înșirau trăsurile curții cu principii, guvernanta principesei Elena, garda regală, apoi doi herolzii călărești, echipagiul principesei Elena și a vărului ei prințul Pavel. După asta urmau purtătorii steagurilor și insigniilor regimentelor, ear doi erolzii duceau emblema (pajura) regală și steagul. În sfârșit acestora urma regele Petru călare, împodobit cu cordonul ordinului St. Lazar și cu crucea mare a ordinului vulturului alb. De dreapta și stânga lui mergeau călare moștenitorul de coroană și prințul Alexandru; după aceștia urma suita regelui. Cortegiul l'a încheiat escadronul gardei regale. În această ordine a sosit la catedrală unde a fost întâmpinat de cătră corpul diplomatic, ministrii, dignitarii țării, metropolit și cler. Când regele s'a dat jos de pe cal ca să între în biserică, muzica militară a intonat imnul sârbesc. Biserica a fost împodobită impozant așa că a produs mare efect asupra publicului. Sevârșirea actului încoronării a fost vestit de 101 salve de tunuri. Mai întâi a fost slobozit tunul, pe care odinioară îl luasă Kara Georgeviș dela Turci. Coroana regelui încă este construită din metalul tunurilor luate dela Turci în războiul pentru libertate la 1804.

Actul încoronării s'a terminat prin punerea coroanei pe capul regelui de cătră metropolitul Belgradului, după care regele Petru, apoi consiliul de ministru, președintele scupștinei, al curții de casație, și al senatului de stat au subsemnat diploma de încoronare. După asta cortegiul în aceeași ordine s-a reîntors la conac, unde regele Petru în sala tronului a acordat o recepție diferitelor deputațiuni, corpului diplomatic. După asta regele și întreaga curte s'a retras în apartamentele ei. Seara orașul a fost splendid iluminat.

DIN ROMANIA.

M. S. Regele Carol în străinătate, M. S. Regele a stat două zile în München, în care timp a primit și înapoiat mai multe vizite ale rudelor Majestății Sale și a vizitat expoziția de pictură și sculptură; a invitat la dejun pe A. S. Ducele de Anhalt.

Vineri, 27 August, la orele 2 p. m., M. S. Regele împreună cu A. S. R. Principele Leopold, a părăsit München spre a face o excursiune în regiunea Alpilor de Bavaria. A sosit seara la Murnau, unde a vizitat localitatea și a petrecut noaptea.

Sâmbătă, 28 August, M. S. Regele a plecat din Murnau cu trenul la orele 8 dimineața. Ajuns la Oberammergau a vizitat teatrul, celebru prin reprezentațiunile sale religioase, precum și școlile de sculptură din localitate. Suveranul, urmând călătoria în trăsura, a ajuns, la orele 11, la castelul regal Linderhof, zidit de Regele Ludovic II, decorat cu un lux uimitor, cu un parc minunat, un pavilion moresc de toată frumusețea, jocuri de apă, cascade și renumita grotă albastră. La Ettal, unde s'a oprit în urmă Majestății Sale a vizitat monastirea restaurată de curând. Seara, la orele 6, a ajuns la Garmisch-Partenkirchen, unde, descinzând la hotelul Alpenhof, a fost salutat de A. S. Ducele Ludwig în Bavaria, și de dl de Günther, consul general al țării la München, cu d-na, care a oferit Suveranului un frumos buchet de flori.

Duminecă, 29 August, M. S. Regele a asistat la serviciul religios din biserica locală, apoi a vizitat Garmisch și Partenkirchen. La dejun a invitat pe A. S. Ducele Ludwig în Bavaria. După amiază a făcut o excursiune în trăsura la Badsee, împreună cu A. S. R. Principele Leopold și dl de Günther.

Luni, 30 August, M. S. Regele și A. S. R. Principele Leopold, însoțiți de dl de Günther, au urmat călătoria în trăsura spre Mittenwald. Suveranul a vizitat localitatea și a luat dejunul la hotelul

Post. De aci a urmat drumul spre pasul Scharnitz, trecând între impunătoarele masive Karwendel și Wetterstein, prin valea râului Isar. La orele 4 p. m. a ajuns la stațiunea Zirl, în valea Inului, de unde a plecat cu trenul la Landeck. La gara Landeck, Suveranul a fost întâmpinat de A. L. R. Principele și Principesa Frideric de Hohenzollern și de A. L. R. Ducele și Ducesa de Vendome.

Marți 31 August, M. S. Regele, împreună cu A. L. R. Principele Leopold, Principele și Principesa Frideric, Ducele și Ducesa de Vendome, au făcut o excursiune în trăsura în împrejurimile dela Landeck. După dejun, A. L. R. Ducele și Ducesa de Vendome au plecat cu trenul la Innsbruck; iar M. S. Regele, cu Principele Leopold, Principele și Principesa Frideric, la Bludenz. De aci au urmat călătoria în trăsura spre valea pitorească a râului Alvier, în fundul căreia se află Brand, localitate izolată în mijlocul munților, la piciorul marelui munte Schezaplana. Aci a petrecut noaptea.

Miercuri, 1 Septembrie, Majestății Sale s'a întors la Bludenz, unde a luat dejunul; apoi a plecat cu trenul la Ragatz. A. S. R. Principele Leopold a continuat drumul dela Buchs spre Rheineck: La gara Ragatz, unde a ajuns la orele 4 p. m., M. S. Regele a fost salutat pe peron de d-nul Simon, proprietarii băilor, dl Dr. Bally, baron Schreckenstein, cu cari a vorbit câte-va momente, înainte de a merge la Duellenhof. Seara, după prânz, A. L. Principele și Principesa Frideric au plecat la Weinburg.

(Monitorul oficial)

Din Bucovina.

Noul mareșal al Bucovinei. Dieta țării a căpătat un presidiu cu desăvârșire nou prin numirea baronului George Wassilko de mareșal și a profesorului Dr. Smal-Stocki de vice-mareșal.

Principiul observat de guvern cu acest prilej este nou.

Până acum a fost obiceiul că mareșalul se numia din grupul majorității sau din sinul clubului numeric relativ mai puternic, ear vice-mareșalul din sinul minorității. Ambele persoane numite de astădată aparțin însă efemerelor majorității dietale așa-numite liberale, compusă din prețexții democrați români, din Ruteni și Germani. Guvernul s'a abătut dela obiceiul vechiu și apare principiul nou de a considera națiunile numeric mai tari în Bucovina, Români și Ruteni.

Dar dacă guvernul a adoptat în realitate acest principiu, atunci realizarea lui putea să urmeze într'un chip mult mai prudent. În dietă suut două grupuri de deputați români și baronul George Wassilko aparține grupului numeric mai slab. Pentru-ce s'a trecut cu vederea grupul mai tare?

Apoi, politica din anii din urmă a baronului George Wassilko, cu concilianța sa peste măsură față de Ruteni și cu apatia aproape deplină pentru cestiunile românești, i-a înstrăinat cu desăvârșire simpatiiile vechi; ba baronul a devenit chiar odios la Români prin procedura sa în ultima sesiune a dietei, din toate punctele de vedere incorectă, față de clubul dietal român, când — în alianță cu pronunțatul dușman al poporului român — a pășit la neașteptat și uriciosul atac contra unui dintre cei mai de frunte membri ai clubului dietal român. Cât de neromânească este și fapta baronului George Wassilko, prin care a mobilizat o parte din proprietarii mari neromâni contra marilor proprietari români, în decursul ultimelor alegeri!

Și totuș acest Român a fost destinat de guvern, ca să reprezinte poporul român în presidiul dietei, bruscându-se astfel sentimentele poporului nostru, peste un deceniu rău tractat de stăpânire.

Se va zice însă: baronul Wassilko este un român moderat (!) în privința națională și

ORIGINEA SPICULUI.

LEGENDĂ POPORALĂ.

În sfârșit domnul Dumnezeu a dictat judecata:

Tu omule îți vei câștiga pâinea ta cu sudori crunte, până când te vei întoarce în pământ din care ai fost făcut.

Adam își plecă capul întristat, după aceea se ridică de nou spre a mai privi încă odată aceea grădină frumoasă în care a fost pus de Dumnezeu ca să trăiască cu Eva.

Apoi prima păreche de oameni, se mută din paradis.

Lucrul începu. Și ce era acel lucru?

La început Adam trebuia să are numai o brazdă. Nu s'a pretins mai mult dela el. Această singură brazdă însă a fost binecuvântată. Fiecare fir de bucate, de jos și până sus tot era plin cu grăunțe. Și până când a fost mulțumit omul cu această brazdă, roadele erau bogate. Omul însă nici când nu e îndestulit — un păcat străbun acesta — chiar să înoate în avuții. Causa nu e omul însuși, ci slăbiciunea și neastâmpărul său.

Și acum când brazda încă își dă roadele sale bogate, diavolul în chip de șarpe se arăta și el de nou. (Cel din paradis).

Nu s'a liniștit de loc, atâta s'a tîrît până-ce a aflat pe Adam. Din nou s'a vîrît la inima lui; ear' aceea inimă, care sângera încă după fericirea de odinioară dar care la aparență era liniștită.

— Și șerpele îi șopti:
— Ești îndestulit cu atâta?

— Deplin — răspuse Adam. Și nu zise nimic mai mult, pentru-că se înfioră de cele auzite. Șerpele a așteptat puțin și iar' a început.

— Mai trage încă o brazdă, vei vedea că vei avea încă odată pe atâta cât ai acum.

Adam a tăcut.

Șerpele îl asigură:

— Apoi, și Dumnezeu vrea ca să lucrezi cât se poate mai mult. Cearcă și vezi. Trage numai mai multe brazde, atunci vei vedea că ce va fi.

Adam s'a gândit.

Apoi muncit de gânduri în fine s'a decis.

A tras a doua și a treia brazdă. Și el — omul neputincios — aștepta rezultatul cu mare nerăbdare. Șerpele s'a retras lăsând acolo pe om, în chinurile sale.

Șerpele după-ce și-a împlinit voința se ascunse nu departe de acolo pentru a putea observa bine înșelăciunea omului...

Secerișul a sosit. Omul din zi în zi avînd încredere mai mare, cu drag se uita la roadele muncii sale.

Dar iată vine Dumnezeu! A apucat firele de desupt dela pământ și le-a netezit frumos până mai de asupra la vîrf, unde a lăsat un spic mic numai de un deget.

Apoi a zis Domnul:

— Vezi omule, oare nu ți-am dat eu ție destulă roadă, ca să-ți fie îndeajuns. Tu însă nu te-ai îndestulit, nu vrei să asculți de loc porunca mea. Acum însă te pedepsesc din nou. Ascultă bine, ca să mă pricepi.

De aici încolo se ară cât îți va plăcea, Eu îți voi da fie atâta, cât voi vrea și îți va plăcea mie.

Adam ascultă porunca și fără nici un cuvînt s'a retras la lucru.

Soarele tocmai apunea. Adam după isprăvirea lucrului se puse la repaus pe o colină mică. Adâncit în gânduri grele, apără în ochii lui prima lacrimă.

Domnul era încă pe pământ, era încunjunat de îngeri. Când voi să se înălțe napoi la ceruri un inger l-a căzut la picioare și se ruga:

— Doamne, privește pe Adam.

Uite, omul plînge.

Domnul își aruncă privirea maiestooasă spre Adam și observă că omul plînge.

Îngerul de nou a rugat pe Domnul.

— Ai ceva dorință?

Doamne, omul va rămânea singur de sine pe pământ. Îngăduie Doamne ca să rămân aici cu el pe pământ.

Lasă să-l urmăresc în calea vieții lui și să fiu cu el în toate cărările sale.

— Rămâi dar cu el — a zis Domnul. Și ingerul a rămas cu omul cu credință și statornicie.

Și azi îl urmărește.

Și știți cum se chiamă acel inger?

— Nădejdea.

... De atunci omul lucră mult, dar Dumnezeu într'adevăr atâta-i dă, cât vrea. Și nădejdea îl susține pe om și azi.

(După N. L.)

G. Ternovean.

FaixJaques

385 fabricant de pianos

strada Batthyányi Nr. 35. acordare de pianos

Recomandă atelierul său de pianos bine asortat, primește ori ce lucru aparținător acestei branșe precum și

Are în deposit
PIANE

de primul rang fabricate în Viena, în patrie și fabricate proprii, pe cari le vinde cu garanță pe bani și pe lângă prețuri de concurs

Inchiriere de pianos cu luna.

în persoana lui zace, prin urmare, garanția, că nu va surescita în dietă lupte naționale, simpatice fiind deputaților celorlalte națiuni. De ce a fost numit atunci ca vice-mareșal Dr. Smal-Stocki, Ruteanul de origine galițiană, agentul șovinist al idealelor rutene, neîmpăcatul dușman al poporului român? Nu era față de el, chiar țeranul-deputat rutean Lewicki o persoană mai potrivită, fiind aceasta cel puțin băștinăș în Bucovina?

Astfel s'a arătat și în cazul de față măsură dublă și principiul injust de a favoriza pe Ruteni și de a bagateliza și jigui pe Români.

Correspondență.

Comuna Sarazan e o comună mică, care are abea numără 85 familii și e așezată la poalele codrilor. Din comuna noastră nu s'a scris nici odată prin ziare, nici de bine nici de rău. Acuma însă am luat eu (ca un simplu plugar) îndrăznială să fac un mic raport despre stările de acum din comuna noastră. — Cercul notarial al nostru se compune din 6 comune cu sediul în Sărăzan, însă comunele aparținătoare cercului notarial, în lipsă de conducători devotați chemării lor, au fost socotite de comune slabe, și oamenii au fost timbrați de oamenii răi, fără știință și fără cultură (chiar fibirăul a zis-o aceasta la o alegere de notar) și în tot-deauna când se făcea vre-o alegere de notar sau vice-notar, fibirăul nostru aducea notarii destituiți din alte părți, și la noi nu era vorba cine e și de unde era, ci pe capul nostru a rămas. Sunt vre-o 3 ani de când ne-a adus eară un notar cu numele Széger Tamas; a făcut el mai una mai alta, însă toate au rămas baltă, acuma însă a făcut capăt la toate, și adevă: În 30 August s. n. a. e. ne pomenim că a venit în comună conducătorul cărții funduare din Lugoș, și notarul împreună cu judele (fictorul popii) jurații și preotul, au dat un atestat de s'a introdus în cartea funduară pe numele spăhiei (un jidan cu numele Rachvalsky) vre-o 15 lanțe de pământ (jug. cat.) din izlazul urbarial, care abea constă din vre-o 32 lanțe, sub cuvânt că acela a fost folosit tot de spăhia, ceea-ce e un neadevăr, e mai mult chiar de cât o minciună cu coarne, căci izlazul acesta a fost folosit tot de comună mai virtos pentru porci. Inșă nu știm din ce cauză din vremile mai bătrâne n'a fost introdus în cartea funduară pe numele comunel. Spun unii oameni mai bătrâni că s'au făcut schimbări de pământ între comună și spăhia; documente în privința asta însă nu se află, a rămas deci că așa ne-am po-

menit cum avem acuma și așa ținem! Vedeți D-le Redactor și iubii cetitori, ce inimă de oameni, și ce durere au pentru noi Români cel-ce din sudoarea noastră trăesc lume albă: din vre-o 32 lanțe izlaz urbarial (căci comună nu avem) să mai dea celul cu aproape două mii de lanțe, și să lase la 85 de familii numai vre-o 17 lanțe. Ne prinde mirarea de chinezul și de preotul, cari cearcă să se scuze, cumcă din nepricepere au scris atestatul, pe cuvânt că i-a întrebat de una și ei (adecă D-nii) au scris alta. Așa dar oamenii noștri prințând de veste despre întâmplarea aceasta, care ni-se părea mai mult o presupunere, și si țindu-se foarte greu loviți, au și fost în 12 Sept. st. n. la Lugoș 5 inși, subscrișul împreună cu Nicolae Ionescu, Zenove Hățigan, Găgior Ionescu și Ilie Drăgoi. Am mers la avocatul Dr. St. Petroviel, cu care am mers apoi la cartea funduară, și spre mare mirare și întristare foarte, într'adevăr ne-am convins, cumcă cele scrise mai sus nu sunt numai o presupunere, ci a fost chiar așa. Am mai fost pe la vicișpan, pe la fibirău, ne-am jălbut. Fibirău ne-a dat un plic sigilat, l-am adus D-lui notar; ce a fost scris în el nu știm, destul că în 16 Sept. st. n. judele a fost cu trăsura proprie la Lugoș, și au adus 2 ingineri în comună. Poporul văzând aceasta, a eșit cu mic cu mare la izlaz, inginerii au început a măsura, oamenii n'au primit să măsure, sau infuriat (căci destul au răbdat) și au prins rudele (pari) cele albe-roșii ale inginerilor, și le-au întrebuințat pentru spatele notariului, până una sa și rupt, și l-au făcut scăpat: De ingineri însă nu s'au prins, de oare-ce ei nu purtau nici o vină, și așa a rămas izlazul nemăsurat! Notariul după ce a scăpat numai cu atâta, n'a mai stat în comună, ci s'a dus în comuna Birna de unde cu trăsura de acolo s'a dus la Lugoș. Oamenii noștri văzând că nu-i de glumit s-au și adunat, și la 12 ore am și plecat și noi cu toții la Lugoș, 49 de inși tineri și bătrâni, ne-am dus în deputație atât la vicișpan la comitat, și am făcut și noi raport verbal despre cele întâmplate. A venit și fibirăul cu notariul (legat la cap) acolo. Apoi ne-au făgăduit D-nii că vor face rîndială, și am venit acasă. Notariul a venit numai Duminecă sara însoțit de 4 gendarmi în trăsura acoperită a spăhiei. Credem că îl vor strămuta alt undeva, vom vedea însă. Atâta deocamdată!

Sarazan, în 19 Septembrie 1904.

Al On. Red.

dev. stimător
Iosif Olariu.

Războiul ruso-japonez.

În capitala Rusiei a produs erl mare agitațiune vestea despre o luptă decisivă la Mukden, care însă până acum nu s'a adevărit. Pozitiv rămâne numai ceea-ce se vorbește despre lupte mai mici la trecătoarea Taling, la sud-ost de Mukden, și la nord de Piensiku, între râul Liao și Taitse. Dar și despre aceste lupte sosesec în partea cea mai mare numai rapoarte private, cari nu sunt destul de demne de crezământ.

În jurul Port-Arthurului continuă lupta, dar pân'acum fără rezultat mai important. Referitor la evenimentele d'aici au sosit două știri contradictorii: una vorbește despre absoluta incapacitate de luptă a flotei rusești, ear cealaltă trimisă de către agenția Reuter din Shanghai, vestește că în curând flota face o încercare de a părăsi portul.

Generalismul japonez, eroul dela Liao-yang, Oyama a lansat către armata sa o proclamație, și care face apel la curagiul fiecărui soldat, să-și încordeze puterile în lupta apropiată, care va trebui să hotărască asupra mersului întregului războiu. Mareșalul comandant suprem mai departe spune în proclamația sa, că întreaga lume civilizată privește cu uimire la actele eroice de pân'aci ale armatei japoneze. Să caute deci fiecare să bine-merite lauda și admirațiunea popoarelor.

Cu privire la cele-ce se petrec la Port-Arthur mai amintim, că Japonezii au reușit să cucerească întăriturile chinezești, cari se află la 2 klm. depărtare de fortul interior. Această veste a avut penibil efect asupra cercurilor din Petersburg, cari au temeri, că pe generalul comandant Stoessel și garnizoana orașului îl așteaptă zile de val și amar.

Un comerciant american cu numele Davidson sosit din Port-Arthur la Tșingtau, spune, că Japonezii nu de mult au luat în stăpânire apeductul orașului. De atunci asediații sunt avizați la apă murdară de prin fântânile din oraș.

Din Petersburg se depeșează, că generalul Kuropatkin a primit ordin, să apere

NAPOLEON BONAPARTE.

(Urmare.)

Napoleon credea, că acest moment e tocmai bine-venit spre a propune dușmanilor săi o pace onorabilă. A dăruit deci generalului Neerweldt sabia și libertatea, însărcinându-l totodată de a comunica socrului său, împăratul Francisc, dorința sa privitor la negocierile de pace.

Răspunsul nu întârzie mult. În dimineața zilei de 18 Oct. bubuitul tunurilor anunța lui Napoleon, că propunerea lui era refuzată. Cu o liniște fatală se sui deci pe cal și unde apărea, însuflețirea înflăcărată crea minuni. Cu toată tactica nechibzuită a puterilor, soarta războiului ar fi fost în favoarea lui, dacă acei, cari d'atâta timp i-au fost servitori plătiți cu premii și bunuri materiale, în ora crizei nu l'ar fi părăsit și nu s'ar fi întors chiar în contra lui.

Trupele aliate începură deja să se descompună în toate punctele, când cavaleria saxonă și württembergheză trecu pe partea lor și golul ce s'a produs în aripa stângă îl sili pe Napoleon să se retragă. Cu toate că se întoarse în oraș numai noaptea târziu de pe câmpul de luptă, totuși încă în aceeași noapte dădu generalilor săi instrucțiuni amănunțite și însărcină pe Macdonalt și pe eroul Poniatowski, ca să acopere cu arier-garda retragerea ruinelor armatei sale.

Și-a ales bine oamenii. Trupele aliaților trebuiră să cucerească pas de pas cu propriul

lor sânge terenul și însuși Napoleon, care petrecea la familia regală saxonă, ca să-și ia „rămas bun“ și să-și mulțumească cu gingășia-î ce îl caracteriza pentru credința continuă ce a dovedit, — numai atunci se depărta prin stratele laterare din oraș, când inamicul se lupta deja cu al săi la depărtarea bătăii de pușcă.

În cele din urmă și arier-garda cedă puterii covârșitoare și începu să se retragă încet, vînzînd scump fiecare pas.

Soarta n'a voit ca această sacrificare eroică să fie încoronată de un succes binemeritat. Podul, care a fost făcut peste râul Elster, l'a aruncat din greșeală în aer un soldat francez și patru corpuri de armată împreună cu 200 de tunuri, cari au rămas din cauza aceasta pe țermul celalalt, a mărit victoria principilor aliați cu o pradă bogată, pe care nici n'o visau.

Cei doi generali francezi preferând mărtașă în locul prinsoarei au sărit cu o îndrăzneală nemaiauzită călare în valuri, dar numai Macdonalt a fost favorizat de soarte; viteazul polon, Poniatowski, își găsi moartea în undele spumegânde.

În 23 Octombrie Napoleon sosi la Erfurt. Dintre cei 280.000 de oameni, cu cari a plecat, nu-l mai însoțeau de cât abea 80.000. Cealaltă au căzut, au fost prinși, sau — l'au tradat. Trupele unite ale Austriacilor și Bavarezilor, profitând de numărul mic al armatei franceze, încercară sub comanda lui Wrede să taie drumul retragerii acestei armate obosite și decimate, dar au fost crunt bătute și împăratul putu să ajungă neîmpiedecat la Frankfurt și

Maineza, unde a stat mai multe zile și își organiză din nou trupele pentru apărarea Rinului. În noaptea de 8 Noembrie se despărți în fine de acești stâlpi ai tronului și puterilor sale și se grăbi spre Paris, ca să-și caute noul mijloc pentru continuarea războiului și apărarea țerei.

XVIII.

Francia a făcut sforțările cele din urmă. Napoleon a cerut trei-sute de mii recruți, ceea-ce senatul i-a și votat. Împăratul ordonă totodată și reorganizarea gardei naționale. Locurile fortificate avea să le apere garda națională.

Recruții putea să câștige, dar însuflețire nu. Națiunea se plictisi de atâtea războaie continue și acum, când lupta amenința să urmeze deja între hotarele țerei, mulți au început să se plângă și să murmure. Recruții au trebuit în multe părți duși cu sila. Vechii partizani ai Bourbonilor măreau neîndestulirea generală prin agitații secrete și pe față, mai ales în părțile sudice ale Franciei.

Neîndestulirea se declară puternic și în ședințele corpului legislative. Această corporație, care pân'acum se purta totdeauna cu o supunere servilă față de Napoleon, acum începu să amintească de chezașie, de cari ar fi lipsă în interesul restituirii păcii publice și a legilor.

Împăratul erupse într-o indignare fără seamăn. „Eu v'am chemat aci pe d-voastră, ca să-mi dați ajutor, ear d-voastră ați venit ca să spuneți și faceți totul, cu ce ați putea ajuta pe dușman. D-voastră voiți să despărțiți pe

Mukdenul din considerațiunii politice (?), și după aceea să se retragă la Tienling (adecă după-ce va fi bătut mai întâi N. Red.).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Septembrie 1904.

— **Sfințire de biserică.** P. S. Sa I. I. Papp, Episcopul Aradului a plecat azi cu trenul de 11 la Tâmbașda (com. Bihor) pentru a sfinți biserica de acolo. P. S. Sa este însoțit de P. C. Sa părintele Roman R. Ciorogariu, director seminarial, părintele protopop C. Gurban, și al protodiacon Dr. I. Suciu.

— **Viriliștii români din comitatul Aradului.** Deloc ce comisiunea permanentă verificatoare a adus hotărîrea senzațională prin care a eschis din șirul membrilor congregațiunii comitatense proprietarii firmelor, a și pregătit lista viriliștilor, cari vor avea cuvânt în casa comitatului cu începere dela 1 Ian. anul viitor. Din lista aceasta scoatem numele următorilor viriliști români:

Tâmbașdan Constantin (Pecica) 846.09 cor. Secula Axente (Șiria) 845.45 cor. Tripon Ioan (Agris) 830.78 cor. Cozma George (Miclăca) 830.09 cor. Petrovič George (Pitul-mare) 723.52 cor. Bulboacă Teodor (Curtici) 687.30 cor. Sida George (Budapesta) 686.17 cor. Tâmbașdan Stefan (Pecica) 677.34 cor. Leucuța Maximilian (Șimand) 676.68 cor. Novac Ștefan (Pecica) 668.96 cor. Mladin Romulus (Otlaca) 659.98 cor. Pavlovič Constantin (Pâncota) 626.53 cor. Dr. Tâmbașdan Livius (Arad) 622.28 cor. Iancu Iustin (Otlaca) 593.86 coroane. Turic George (Otlaca) 580.26 coroane. Urs David (Curtici) 575.87 cor. Vale Onuș (Chevermeș) 572.64 cor. Reghiș Ioan (Chirăluș) 573.27 cor. Budișan George (Chirechi) 562.46 cor. Urs Pascu (Curtici) 549.29 cor. Mașoș Teodor (Covasin) 542.27 cor. Dr. Barbu Dimitrie 540.20 coroane. Suciu Vasa (Sombotel) 529.12 cor. Ponta Șteva (Pecica) 528.62 coroane. Belé Ioan 3377.34 cor. Balta Ihe 2627.89 cor. Puta Manuilă 1673.89 cor. Vuculescu Iosif 1454.94 cor. Tâmbașdan Ilie 1138.25 cor. Beleş Augustin 984.— coroane Gania Dimitrie 520.84 cor. Șiclovan Șteva 516.03 cor. Pavlovič Ignatie 515.49 cor. Morar Ioan 510.30 cor. Bogdan George 500.20 cor. Roșu Ioan 495.34

domnitor de poporul său. Eu sunt reprezentantul poporului, eu singur. Cine dintre d-voastră ați fi în stare a purta această sarcină? Tronul nu e de cât un lemn îmbrăcat în catifea. Dacă ași asculta de d-voastră, ar trebui să dau inamicului mai mult de cât cere el însuși. Așteptați, peste trei luni pacea va fi încheiată, sau eu sunt pierdut. Da, sunt mândru, pentru-că sunt curajos; sunt mândru fiind-că am făcut mari fapte pentru Franța. D-voastră voiți să mă murdăriți cu noroiu, dar eu mă socotesc între acu oameni, cari pot fi uciși, însă nu desonorați. Mergeți d-voastră acasă. Franța are mai mare trebuință de mine, de cât eu de Franța“.

Aceste cuvinte și disolvarea corpului legiuitor făcând impresie neliniștitoare asupra sufletelor. Neîndestulirea și tradarea pe față și în ascuns se întindea tot mai tare. Murat, cumnatul lui Napoleon, unul dintre cei mai vechi camarazi ai săi, pe care l'a încărcat cu beneficiile sale și l'a ridicat și pe tron, în zilele fără noroc îl părăsi și acesta. Luând exemplul ingraturului Bernadotte, se alie și dinsul cu dușmanii lui Napoleon și atacă pe principele Eugen, care și până-acum numai cu mare greu putu să se susțină împotriva Austriacilor, în Italia-de-Nord. Acum amenințat și de armata neapolitană, fu nevoit să jertsească cu desevîșire Italia.

Pe de altă parte la Sud trupele Spaniolilor și Englezilor tăbărau deja pe teritoriul francez. Dinspre răsărit se apropia armata austriaco-ruso-prusiană, care trecuse deja Rhinul, ear de

Dasca Iustin 493.80 cor. Ciupuliga Vasile 489.36 Igrisan Efremie 481.97 cor. Chevereșan Filip 479.33 cor. Mara Ianchin 472.89 cor. Codrian Ioan 466.10 cor. Tâmbașdan Ioan 465.25, coroane. Păcurar Teodor 454.93 cor. Mora Nicolae 453.38 coroane. Bulboacă Iacob 442.99 cor. Feier George 430.63 cor. Păscuț Marcu 427.28 cor. Urs Lue 425.81 coroane. Zena Constantin 425.60 cor. Muntean Alexandru 416.46 coroane.

— **Necrolog.** Cu inimă zdrobită de adâncă durere, aducem la cunoștința rudeniilor și a cunoscuților, că neuitatul nostru fiu Iuliu, a răposat în Domnul Marți în 31 August a. c., în etate de 4 ani, după un morb îngrozitor de scarlat. Odihnească în pace! Comloșul-bândășean, 4 Septembrie 1904. Iuliu și Sofia Vuia.

— **Regele Petru amenințat.** Regele Petru a primit noi scrisori de amenințare, atât din țară cât și din străinătate, prin cari e amenințat cu explozia unei bombe dacă se va încorona.

S'a constatat că aceste scrisori sunt trimise de foștii agenți de poliție cari au servit atât sub regele Milan cât și sub regele Alexandru.

Poliția de aici ia, în acest moment, măsură riguroasă. S'a interzis să se închirieze ferestre sau balcoane persoanelor necunoscute cari ar voi să asiste la trecerea regelui.

— **Inmormântarea prințului Herbert de Bismarck.** Prințul Herbert de Bismarck, încetat din viață luni în etate de 55 ani, a fost precum se vestește din Friedrichsruhe, înmormântat în mauzoleul de acolo Mercuri după amiază. Împăratul Wilhelm a fost reprezentat prin generalul Hanke; de față au fost încă cancelarul imperial contele Bülow, secretarul de stat Richtofen, ambasadorul spaniol la Berlin Radowitz, mai mulți deputați imperiali și numeroase deputați militari și mirene.

— **Întâlnirea duor principese surori.** Din Paris se telegrafează, că contesa Stefania Lónyay a sosit acolo și neputând căpăta în otelul Mirabeau, unde obișnuia să-și ia cuartir, un domiciliu a închiriat o odaie la otelul Bristol. De loc după sosirea ei la Paris, a scris surorii sale Luisa o epistolă calduroasă, în care o roagă, să o cerceteze. În urma asta principesa Luisa a făcut o vizită la contesa Lónyay.

— **Don Carlos și fiul său.** Intre Carlști, cum se vestește din Madrid, a produs senzație penibilă o epistolă a pretendentului la tron spaniol Don Carlos, divulgată acum. În epistolă pretendentul amenință cu desmoștenire pe fiul său Don Jaime, dacă nu revocă declarația sa din *Matin*.

— **Regele Șvediei bolnav.** Cum vestește o telegramă din Stockholm, capitala Scandinaviei,

regele Oscar este bolnav, din care cauză n'a avut loc nici revista flotei litorale. Regele s'a îmbolnăvit de un catâr de laringe, care nu este grav.

— **Bijuteriile reginei Draga.** Din Londra vine știrea, că surorile nefericitei regine sârbești Draga au decis să vindă la licitație obiectele moștenite dela sora lor. Intre aceste bijuterii se află darul de nuntă al țarului o brasetă admirabilă cu pietre scumpe, mai multe costumuri interesante istorice, două coliere de diamant, portretul în cadre de aur al regelui Alexandru și al reginei Draga. De asemenea se va vinde și Jachtul oferit cu ocaziunea cununiei regelui de către „fideli“ săi supuși din Belgrad.

— **Pasionatul fotograf.** Atașatul militar francez la legațiunea din Peking, maiorul Larybe era mai de unăzi să o pățească. Maiorul adică împreună cu un prieten al său s'a suit pe copacul unei case din cartierul unde străinilor li este interzisă intrarea, și au voit să pregătească o fotografie de perspectivă a cartierului, când poporul chinez l-a observat, și a început să asedieze casa insultând faprice pe cei doi fotografi francezi, cari numai cu mare greutate s'au putut refugia într'o biserică creștină. Din cauza acestei întâmplări, după părerea galbinilor chicași extra ordinară în sinul populației orașului domnește o mare agitațiune.

— **Alt scandal princiar.** Așa se vede, că scandalurile provocate de altețe regale sunt mereu la ordinea zilei. Exemplul dat de scandalosele principese Chimay, Luisa de Saxonia, (azi contesa Montignoso), Luisa de Coburg (în viitor probabil „contesa“ de Mattasich) a fost imitat de o principesă turcă, dar rămasă tot principesă, în urma căsătoriei sale cu prințul Sergie Urussoff. Ea a fugit din haremul unui văr al sultanului Abdul Hamid, Sami, și a încheiat alianță cu rusul Urussoff, cu care de present petrece sub cerul albastru al romanticei Riviera. Părintele ei a fost generalul decedat Hilmi pașa. Autoritățile turcești o curentează, de teama asta principesa a făcut un apel la presa franceză să-i sprijinească cauza ei. Se zice că principesa este foarte frumoasă, și că acum are de cuget să călătorească cu noul ei bărbat la America pentru a cerceta expoziția din St. Louis.

— **Fugă din casa alienaților.** Din Kopenhaga se scrie: Nu de mult soția colonelului Munthe-Morgansjerne a fost dusă cu sîla în casa alienaților (nebunilor) din Middelfort, de oarece îi se arătau simptome de nebunie. Această damă adecă în mai multe rânduri a încercat să falsifice cambil pe numele ducelui danez Harald.

către Holanda venea oștirea moștenitorului șvedez.

În zilele aceste de pericol și tradare ne mângăie, când vedem un caracter nobil. Carnot, marele republican, care până aci trăia rezervat și nu voi a lua parte în gloria împărăției, acum, când patria era în supremul pericol, își offeri serviciile sale.

Napoleon plecă în 25 Ianuarie 1814 din Paris. Își arse hârtiile secrete și îmbrășișă pentru ultima oară soția și fiul său. Nici nu i-a văzut mai mult. Se depărta cu inima grea și îngrijorat, dar afară pe câmpul de luptă, între soldații săi, își recăștigă din nou vechiul curaj și vechea sa energie. În 29 îl alungă pe Blücher din Brienne și puțin a lipsit să nu-l prindă pe vestitul general prusian, care scăpă cu fuga sărind din pat.

Planul de războiu a lui Napoleon era, ca să nimicească corpul de armată a lui Blücher, până când generalii săi trebuia să împiedece înaintarea comandantului austriac, Schwarzenberg. Aliații comiseră acea greșală, că toate coloanele lor de războiu manevrau în depărtare prea mare una de alta, și dacă generalii Victor și Oudinot l-ar fi putut reținea numai puțin timp pe Schwarzenberg, planul lui Napoleon ar fi reușit. Împăratul bătu pe rînd cele trei divizii ale lui Blücher și când înaintarea lui Schwarzenberg îl sili a părăsi urmărirea lui Blücher, se întoarse în contra generalului austriac.

Bătălia de Montereau la 18 Februarie făcu să strălucească încă odată în toată splendoarea și mărima sa geniul militar a lui Napoleon.

În focul luptei și el însuș călărea în ploaia de gloanțe. Soldații săi murmurară și îl rugară să nu se expună pericolului. „Fiți numai liniștiți“, zise împăratul rîzînd, „încă nu s'a turnat așa glont, care să mă nimerească pe mine.“

Aceste înfrîngerii ia înspăimîntat pe aliați și începură a se prezenta earășii cu propuneri de pace. Împăratul austriac trimise pe prințul Lichtenstein la Napoleon și jucă din nou rolul socrului gingaș. Aliații cerură armistițiul și într'aceasta se adună un congres la Chatillon, spre a face discuta și fixa punctele de pace; aceasta nu era decât o apucătură, căci aliații voiau numai să câștige timp.

Napoleon întrebă sincer pe principele Lichtenstein dacă-i adevărat că aliații au în contra persoanei lui exceptii și voiesc să-i restorneze dinastia, pentru a pune din nou casa Bourbon-ilor pe tronul Franței. Lichtenstein negă. Principii aliați îi folosesc pe Bourbonii numai ca o sperietoare, n'au nici o intenție serioasă cu ei.

D'abia se depărta prințul Lichtenstein și întră Saint-Agnan la împăratul. Venia din Paris și raportă lui Napoleon despre dispoziția publică. Pretutidentul nu se aude altceva decât „pace“! fie chiar cu cel mai mare preț. Nouile victorii ale împăratului nu cauzează bucurie, ci îngrijorare. „Șire“, zise Saint-Agnan, „ori-ce pace va fi bună numai să vină repede“. „Totdeauna vine repede, când e desonoratoare“; replică sever împăratul.

Trad. după Aldor: de Mircea.

(Va urma).

În casa nebunilor îi s'a permis să se preumbe prin grădina, de unde la un moment fără pază a fugit. Imediat a fost încuștințată poliția care a eruat că dama s'a pus pe tren și a călătorit la Vejele, unde a fost din nou prinsă. Unii susțin că nervii femeii sunt peste măsură încordați, și că ea de fel nu este nebună.

— **O afacere senzațională.** La Paris, a fost arestat un marchiz străin pentru fals și înșelătorie și care a fost amestecat în afacerea Humbert. El se numește Casariera.

Marchizul posedă o avere de peste 80 de milioane și frecventează cele mai înalte societăți.

Se povestește că în 1879 a murit la Barcelona moștenitorul legitim al acestei averi care se numia cu adevărat Casariera și a fost înmormântat în secret.

Atât titlul cât și averea lui ar fi fost uzurpate de individul care își zice acum marchizul Casariera.

Ministrul de justiție de odinioară Humbert, cunoștea secretul acestui om și astfel l'a putut constrânge de mai multe ori să dea bani pentru susținerea vestitei lăzi de fier cu cari Tereza Humbert înșela pe creditorii.

Destăinuiriile astea fac o mare senzație. Denunțătorii au propus să dovedească că adevăratul marchiz Casariera a murit.

— **Colera.** Din Petersburg se telegrafează, că în regiunea transcaspică în intervalul dela 11—18 Sept. casurile de coleră au scăzut. În Bacu s'au îmbolnăvit la 12 c. trei oameni, iar la 17, numai unul.

— **Legătură de cablu între Constantinopol și Constanța.** Din Constantinopol se depeșează, că sultanul la intervenția marelui ambasador german din capitala Turciei a dat prin o irade (edict ordinațiune) permisiune unei societăți germane de a construi un cablu între Constantinopol și Constanța.

— **Reedificarea campaniei din Veneția.** Din Veneția se anunță, că celebrul turn, numit campanile, sacumbat acum doi ani, va fi ridicat de nou. Lucrările s'au început deja; fundamentul noului turn este de două ori așa de tare ca mai înainte. Locul unde se clădește campanila a fost întărit bine cu ciment, pentru a preveni o eventuală surpare. De altfel baza este atât de puternică, încât poate suporta o greutate de patru ori așa de mare, câtă va avea noua campanila.

— **Secretarul lui Bismarck a înnebunit.** Din Berlin se comunică știrea, că fostul medic și secretar al prințului de Bismarck Dr. Chrysander a fost internat în sanatoriul pentru alienați din Friedrichberg, în apropiere de Hamburg. Cum nefericitul om este lipsit, a fost împărțit la clasa III unde este luat în îngrijire. Este abia de 40 de ani. La început a studiat științele naturale, mai târziu și-a luat doctoratul în științele medicale. Când celebrul medic al lui Bismarck Dr. Schweninger s'a retras, pe acesta l'a recomandat ca medic și secretar lângă prinț. După moartea lui Bismarck Dr. Chrysander a trecut la Hamburg, unde a fungat ca medic de praxă.

O tinără învățătoare cvalificată de rel. gr.-or. posedă limba română, maghiară și germană, caută loc la o familie inteligentă de a pregăti băiații privați pentru școlile elementare. Pretensiunile nu sunt mari; a se adresa la administrația „Tri-bunei“.

383

ECONOMIE.

Arad, 24 Septembrie

Cereții ștergerea dării!

În anul acesta slab, trebuie să folosim toate mijloacele iertate, numai să putem eși cu fața curată. Deci, vom cruța, unde numai se poate. Cruțare vom face dacă nu vom mai bea beuturi spirituoase, dacă nu vom fi lacomi la mâncare dacă nu vom purta haine mai scumpe de cum ne sunt puterile și dacă nu vom da în dare, numai ceea ce trebuie dat.

Articolul de lege 44 din 1883 § 49 ne dă drept să: „ni se împuțina darea de pământ în țara, în care am fost păgubiți de secetă, esundări de ape ș. a. primejdii. Să ne folosim deci de acest drept. Să mergem la primărie și să cerem cu graiul viu a ne fi scutite de dare — ori cel puțin ușorate — pământele, care din cauza secetei, nu ne-au dat roadă. Nu avem de plătit la notar pentru arătare, mult de vor trebui 2 crucerii pentru tipăritură. Să cercăm deci, că nu-i rușine a cerca ușurare, când ești păgubit.

Iar aceia, cărora primăria nu va voi a-le face cerere de ușurare, să ne înștiințeze pe noi, ca să arătăm lumii nedreptatea.

(Gaș. de Dum.)

A XIV-a

Expoziție de vite

aranjată de

„Reuniunea română de agricultură din com. Sibiiului.“

I. Programul

expoziției de vite, ce se va ținea Duminecă la 9 Octobrie n. 1904, în comuna Rêhău.

1. În scopul de-a înainta economia de vite „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ va aranja Duminecă la 9 Octobrie n. 1904 în comuna Rêhău o expoziție de vite împreună cu distribuie de premii în bani.

Expoziția se va mărgini de astă-dată la vite cornute cu escepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ținea în ziua amintită, începând dela 9 ore înainte de amiază și până la 1 oră după amiază, când va urma premiarea.

Expoziția se va ținea pe locul comunal de pășune numit „Sub vii“.

3. La expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele Rêhău, Călnic, Deal, Cacova, Săsciori, Sibişel, Petrifalău, Laz, Loman și Rechita.

Pentru vitele aduse afară de Rêhău se cer pasapoarte în regulă.

Cerând trebuința, proprietarii au să dovedească, că au ținut înșiși vitele timp de 1/4 de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete; altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

La fiecare vită respective grupă de oi se alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzând numărul curent, rasa (soiul) și etatea vitel cum și numele proprietarului.

5. Exponenții sunt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

6. Se vor distribui douăzeci și nouă de premii în suma totală de 200 cor., datorite de comisiunea economică a comitatului Sibiiu, și anume se vor distribui următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rasa indigenă și străină).

a) tauri de 3—5 ani: un premiu de 16 coroane;

b) vaci de 3—8 ani: un premiu de 12 coroane, 2 premii de câte 10 cor., 1 premiu de 8 cor. și 1 premiu de 6 cor.;

c) junci, junice și tăurenți, de 1—3 ani: 1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 8 cor. și 2 premii de câte 6 cor.;

d) viței și vițele de 1/4—1 an: 1 premiu de 8 coroane, 2 premii de câte 6 cor. și 2 de câte 2 cor.

Grupa II. Oi de prăsilă.

a) berbeci de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor. și 2 premii de câte 8 cor.;

b) noatinți din 1904: 1 premiu de 6 cor. și 2 premii de câte 4 cor.;

c) noatine din 1904: 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 4 coroane și un premiu de 2 coroane;

d) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 8 cor. și 2 premii de câte 6 coroane.

II. Premiarea.

1. În scopul premierii, comitetul central al reuniunii agricole a ales jurați consistători din domnii: Demetriu Comșa, ca președinte al jurului; Ioan Schöpp, prim-pretor în Șebeșul-săsesc, totodată reprezentant al comisiiei economice comitatense; Dr. Petru Șpan, prof. sem., Romul Simu, inv. pens., Victor Tordășianu, referent cons., toți din Sibiiu; Petru Draghici, prim-pretor, Dr. Ioan Stroia, protopresbiter și Ioan Chirca, notar, toți din Seliște; Gerasim Cărpenișan, notar, Nicolae Cărpenișan, paroch, Vasile Cărpenișan, inv., Ioan N. Floca, par. și George Goța, primar, toți din Rêhău; George Botoroagă, ec., Vasile Rehovean, inv., ambii din Călnic; Vasile Bădiță, primar, Nic. Dura, paroch și Vasile Dura, vice-notar, toți din Deal; Vasile Mihău, paroch în Cacova; Ioan Halalăi, notar, Vasile Pop, inv., ambii din Săsciori; Nicolae Hința, paroch și Vasile Zemora, ec., ambii din Sibişel; Nic. Oancea, paroch în Petrifalău; Sava Cătana, Ioan Florian, notar și Ilie Moga, paroch, toți din Laz; Ioan Alisie, primar, Octavian Berghezan, notar și Petru Cucuian, paroch, toți din Loman; Ioan Ghișă, paroch în Rechita. Membri absenți sau împedecați dela vot se înlocuiesc prin suplenți.

2. Nu este iertat a funcționa nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii sau de ale rudeniilor mai de aproape.

3. Jurații ia în primire lista generală a vitelor espuse, examinează pe rând și cu deosebită luare aminte fiecare vită și apoi se consultă asupra premierii, îngrijindu-se ca publicul și esponenții să nu înțurească câtuși mai puțin asupra hotărârilor de luat.

(Va urma).

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

P. T. Am onoare a vă avisa, că în Becicherechul mare (Nagy-Becskerek) Strada Gimnasiunului Nrul 473/6 mi-am deschis cancelaria advocațională. Cu toată stima Dr. Dimitrie Chi-roiu avocat.

Prin aceasta se face publicamente cunoscut, ca târgul de țară în Comuna Totvârad se va ținea la 27 Septembrie 1904.

Se poate comunica cu trenul din toate părțile.

Totvârad 12 August 1904.

Tomușia.
notar.

386

Nr. Telef. 378.

Nr. Telef. 378.

In atențiunea domnilor voluntari! CZIRÁKY ALAJOS

eroitorul regim. 33 de inf. ces. reg.

ARAD,

359

In colțul străzii Comitatului (Tabajd Károly) și a pieții Andrassy.

Am onoare a recomanda în binevoitoarea atențiune a domnilor voluntari magazinul meu bogat asortat cu uniforme militare de tot armamentul.

Confecționez tot felul de uniforme și ajustări pentru prețuri convenabile, executate în modul cel mai bun.

Editor-proprietar: George Nichiu
Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirianu.

Nr. telef. pentru oras și comitat 509

Imprumut de bani cu amortisare

de 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 și 50 ani
 pe mosii . . . cu amortisare de capital și de interese corespunzătoare de 4⁰/₀ și 4¹/₂⁰/₀.
 pe case în Arad de 4¹/₂ — 4³/₄⁰/₀.
 Credit pentru zidirea de case noi.

Institutul pentru credit fonciar din Sibiu

m'a însărcinat singur pe subscrierul cu mijlocirea afacerilor de imprumutare în Arad, comitatul Aradului și în cercurile Gyula, Csaba, Bichis și Orosháza din com. Bichisului. 215

Imprumuturile institutului din Sibiu și până aci erau foarte căutate, ear în timpul din urmă tablele au devenit atât de estine, încât sunt și de cât imprumuturile dela institutete din capitală mai considerabil de favorabile.

D'aci înainte mă voi nizu și mai mult să servesc publicul cu afaceri de imprumuturi cât se poate mai iute, punctual și mai prompt. Și până aci firma mea a fost cea mai solidă și recunoscută ca cea mai deamă de încredere.

Spese anticipative nu sunt, ba anticipez și spesele de intabulare și indeplinesc convertirile.

Representanța pentru mijlocirea de imprumuturi a institutului de credit fonciar din Sibiu a lui

SZÜCS F. VILMOS**ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám.**

Primește pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili și demni de încredere.

Cereți catalogul de prețuri!

Telef. p. com. 395.

Telef. p. oras 395.

Recomand

847

Domnilor voluntari

magasinul meu de uniforme militare
 din care ies cele mai

elegante și cele mai fine uniforme

pentru

— soldați de ori-care armament. —

Sugár József

croitor de uniforme pentru soldați și haine
 engleze pentru domni.

ARAD, Andrássy-tér 20 sz.

La cerere trimit în provincie pe încredințatul
 meu ca să ia măsură.

Cereți catalogul de prețuri.

LENGYEL GYULA

lăcătar de zidiri.

Arad, Strada Vörösmarty Nr. 3.

Pregătește accesorii de fer pentru zidiri, grilaje
 pentru cimitire, mașine de fert în formă de masă și
 ori-ce fel de lucrare de lăcătar.

332

Cu stimă:

Lengyel Gyula.Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor
 al lui**CZOBOR OTTO, ARAD.**

Pregătește pentru examenul de admisiune la ob-
 ținerea dreptului de voluntariat.

În curs funcționează profesori de forță. De plasarea
 elevilor din provincie se îngrijește direcțiunea cursului.
 La cercări servește cu informațiuni

368

CZOBOR OTTÓ

conducătorul cursului.

— Kossuth-uteza Numărul 41. —

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-uteza 2.

341

Are în deposit:

biciclete de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru
 biciclete, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește biciclete
 cu roate mobile.

Primește emailarea de biciclete în foc, ni-
 chelarea părților constitutive de biciclete,
 sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de
 cerc ori catrală.

Telefoane mici de case,
 instalări de clopoțele e-
 lectrice, ori repararea
 acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer
 ori mașini de cusut pentru odăi.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni apar-
 tinătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de
 brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oras și comitat 242.